
Eines per abordar les violències masclistes i la discriminació a la universitat

XVIII JORNADA COMPARTINT CONEIXEMENTS
(Biblioteques UAB)
28 de novembre de 2024

UAB Universitat
Autònoma
de Barcelona

Servei
d'Igualtat i Diversitat

La creació del Servei d'Igualtat i Diversitat de la UAB

<https://www.uab.cat/ca/igualtat-diversitat>

UAB Universitat
Autònoma
de Barcelona

Servei
d'Igualtat i Diversitat

Context

LOSU, Llei Orgànica
2/2023, de 22 de
març, del Sistema
Universitari

23 de març de 2023 - BOE

12 d'abril de 2023 –
entrega en vigor



- Les universitats han de comptar entre les seves **estructures bàsiques amb una Unitat d'Igualtat i de Diversitat** (art. 43)
- La unitat de diversitat ha de disposar d'un **servei d'atenció a la discapacitat** (art. 43)
- La unitat ha d'assessorar, coordinar i avaluar la incorporació de la **igualtat, la diversitat i la no discriminació** en les polítiques universitàries, i **d'incloure la perspectiva de gènere, la inclusió i l'antidiscriminació** en el conjunt de les funcions i activitats de la Universitat
- La unitat ha d'elaborar d'un **pla d'igualtat** negociat amb la representació de la universitat i del personal treballador, i **d'un pla d'inclusió i no discriminació** per raó de discapacitat, origen ètnic i nació, orientació sexual, identitat i expressió de gènere, o per qualsevol altra condició social o personal (art. 46)
- La unitat ha de donar suport en el disseny de protocols i mesures preventives davant les situacions de violència masclista, assetjament i discriminació (art. 46)
- Les universitats tenen l'obligació de realitzar els ajustos necessaris, curriculars i metodològics, en els materials didàctics, les pràctiques docents i el sistema d'avaluació per tal de garantir la igualtat d'oportunitats de l'alumnat amb discapacitat (art. 37)

Per donar compliment a la normativa, la UAB decideix unificar, en una única entitat, els serveis i unitats de la UAB que aborden específicament la Igualtat, la Inclusió i la diversitat

Fases - Calendari



Fonaments de la definició i funcions del SIDi

Marc normatiu

- Llei Orgànica 2/2023, de 22 de març, del Sistema Universitari
- Llei 19/2020, del 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no-discriminació
- Llei 15/2022, de 12 de juliol, integral per a la igualtat de tracte i la no-discriminació
- Llei 17/2020, del 22 de desembre, de modificació de la de la Llei 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista
- Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual
- Llei 3/2022, de 24 de febrer, de convivència universitària
- Real Decreto 534/2024, de 11 de juny, pel qual es regulen els requisits d'accés als ensenyaments universitaris oficials de grau, les característiques bàsiques de la prova d'accés i la normativa bàsica dels procediments d'admissió

Les entitats ja existents a la UAB

- PIUNE - 1992
- UAP - 2002
- Observatori per a la Igualtat - 2005
- Unitat Psicogènere - 2014

Necessitats detectades en l'àmbit de la diversitat i inclusió

- Abordatge situacions salut mental i augment de l'alumnat amb discapacitat i trastorn d'aprenentatge
- Gestió de la diversitat a l'aula
- ...

Finalitat del SIDI



- Garantir la informació, assessorament i assistència tècnica en matèria d'igualtat, inclusió i no discriminació
- Vetllar perquè la normativa i les polítiques universitàries en matèria d'igualtat i no discriminació s'apliquin a la Universitat**
- Coordinar, donar suport i assessorar a les persones de la comunitat i als òrgans implicats en l'aplicació i compliment d'aquesta normativa.



- Suport i acompanyament a:**
 - Persones amb necessitats específiques
 - Alumnat amb dificultats en l'aprenentatge
 - Víctimes de violències masclistes i LGBTI-fòbiques, o que hagin patit alguna situació de discriminació per raó d'edat, ètnia o raça, religió, situació socioeconòmica, discapacitat, malaltia o condició de salut o qualsevol altra condició o circumstància personal o social, així com d'assessorament al personal treballador en l'atenció i gestió de la diversitat.

Funcions del SIDi (I)

Plans d'acció per a la igualtat, la inclusió i la no discriminació

- a) Elaborar, fer seguiment i avaluar de la implementació dels plans d'acció per a la igualtat, inclusió i la no-discriminació.
- b) Realitzar els estudis de diagnosi entorn les desigualtats i discriminacions a la Universitat en el marc dels plans d'acció.

Suport i assessorament

- a) Al conjunt de la Universitat en matèria d'igualtat, inclusió i no-discriminació.
- b) A les diferents àrees, unitats o serveis de la UAB que han d'executar les mesures dels plans d'acció per a la igualtat, inclusió i la no discriminació
- c) Al professorat per la gestió de la diversitat, i per les adaptacions curriculars de l'alumnat amb necessitats específiques.

Atenció i gestió de les violències masclistes i discriminacions(*)

- a) Atendre i donar acompanyament a les persones de la comunitat universitària que pateixen o han patit situacions de violència de gènere, LGBTI-fòbica o envers altres col·lectius
- b) Atendre i donar acompanyament a les persones de la comunitat universitària que pateixen o han patit una situació discriminatòria(*)
- c) Gestionar les situacions de violència i discriminació
- d) Informar dels procediments i mitjans que la Universitat posa a disposició de la comunitat per fer-hi front
- e) Elaborar procediments, material, recursos i projectes específics en matèria de violències, discriminacions i diversitat

(*) Per raó d'edat, ètnia o raça, religió, situació socioeconòmica, discapacitat, malaltia o condició de salut o qualsevol altra condició o circumstància personal o social

Funcions del SIDi (II)

Assessorament psicopedagògic i inclusió

- a) Avaluar, atendre i fer el seguiment individualitzat de l'alumnat amb necessitats específiques i dificultats en l'aprenentatge.
- b) Avaluar i dotar dels mitjans que possibiliten el seguiment de les classes per part d'aquest alumnat.
- c) Donar suport i assessorament al professorat per la gestió de la diversitat, i per les adaptacions curriculars de l'alumnat amb necessitats específiques.
- d) Elaborar recursos, procediments o protocols d'actuació per la gestió de la diversitat a l'aula.
- e) Dur a terme programes i accions específiques en l'àmbit de l'orientació educativa, integració i reducció del risc d'abandonament

Sensibilització, formació i transversalització

- a) Desenvolupar activitats de sensibilització, formació i foment de la transversalitat en matèria d'igualtat de gènere, no-discriminació i diversitat en coordinació amb altres unitats de la Universitat.
- b) Elaborar material i recursos per a la introducció de la perspectiva de gènere, la inclusió i la no discriminació en la recerca, la docència i la gestió.
- c) Dissenyar i impulsar formació adreçada al professorat per la gestió de la diversitat a l'aula.

V Pla d'acció per a la igualtat de gènere

UAB Universitat
Autònoma
de Barcelona

Servei
d'Igualtat i Diversitat

Contingut

V PAG
de la UAB



- ❖ Instrument que permet articular les **polítiques per la igualtat de gènere i LGBTI+** de la Universitat
- ❖ Compromís polític de la Universitat amb l'aplicació efectiva del **principi d'igualtat d'oportunitats i no-discriminació**
- ❖ Incorpora per primera vegada el ***I Pla d'igualtat de gènere en matèria laboral de la UAB (I PIGML)***, resultant del procés de negociació entre els representants de la institució i del personal treballador
- ❖ Preveu un conjunt de mesures estructurades segons **5 eixos o àmbits d'actuació**, i fonamentades en la **diagnosi** i en el procés de **negociació** (àmbit laboral)
- ❖ Inclou els principals **resultats** d'aquesta **diagnosi** i el **procés de seguiment** de la seva **implementació**

Fomanents de les mesures

DIAGNOSI



La revisió del marc legal normatiu autonòmic, nacional i europeu



Valoració de la comunitat en relació a les polítiques de gènere a la UAB



Avaluació del grau d'implementació del PAG anterior



Descripció de la situació de les dones a la UAB



PROCÉS DE NEGOCIACIÓ

Comissió negociadora del pla d'igualtat de gènere en matèria laboral (13 representants de la institució, i 13 representants del personal treballador)

Sessions de treball i negociació durant **18 mesos**

Eixos i mesures

ASPECTE O EIX	Objectius	Mesures
1. PROMOCIÓ DE LA CULTURA I LES POLÍTIQUES D'IGUALTAT	6	29
2. IGUALTAT DE CONDICIONS EN L'ACCÉS, LA PROMOCIÓ I L'ORGANITZACIÓ DEL TREBALL I DE L'ESTUDI	11	49
3. PROMOCIÓ DE LA PERSPECTIVA DE GÈNERE EN LA DOCÈNCIA I LA RECERCA	3	14
4. PARTICIPACIÓ I REPRESENTACIÓ EN LA COMUNITAT UNIVERSITÀRIA PARITÀRIA I AMB PERSPECTIVA DE GÈNERE	4	17
5. PREVENCIÓ DE L'ASSETJAMENT SEXUAL, PER RAÓ DE SEXE, GÈNERE, IDENTITAT O EXPRESSIÓ DE GÈNERE	3	25
TOTAL	27	134

Les violències masclistes a la universitat

UAB Universitat
Autònoma
de Barcelona

Servei
d'Igualtat i Diversitat

El sistema sexe-gènere

	Norma		Exclusió
Sexe	Mascle	Femella	Intersex
Identitat de gènere	Home	Dona	Trans, NB
Expressió de gènere	Masculí	Femení	Androgínia , “ploma”
Orientació sexual	Heterosexualitat		Homosexualitat, bisexual, etc.

Les violències masclistes

Què són?

- Són una **expressió de la desigualtat** en el repartiment de poder (recursos), materials i simbòlics
- Són una **forma de disciplinament** que reforça els rols de gènere (també LGBTI)
- Tothom pot exercir violència i assetjament, però en la majoria de casos els assetjadors o agressors són homes cis.
- La violència pot ser física, però també psicològica, sexual, ambiental, econòmica. Una situació de violència no acostuma a començar amb violència física.

Les violències masclistes

Tipus

1. Assetjament sexual
2. Assetjament per raó de sexe
3. Assetjament per raó d'identitat de gènere, expressió de gènere o orientació sexual
4. Violència masclista dins la parella



Les violències masclistes

I a la universitat?

La presència de dones als estudis universitaris continua sent majoritària en Ciències de la Salut, on són 7 de cada 10 estudiants, mentre que a Enginyeria i Arquitectura només en són 2 de cada 10

	GRAU		MÀSTER	
	Dona	Home	Dona	Home
Arts i Humanitats	63,84%	36,16%	62,42%	37,58%
Ciències	52,18%	47,82%	44,30%	55,70%
Ciències de la Salut	70,43%	29,57%	74,75%	25,25%
Ciències Socials i Jurídiques	59,08%	40,92%	62,17%	37,83%
Enginyeria i Arquitectura	22,68%	77,32%	27,50%	72,50%

Font: Consell Interuniversitari de Catalunya, 2024

Les violències masclistes

La violència sexual a la universitat

El **62'5% de les dones entre 18 i 24 anys** a l'estat espanyol han patit **assetjament sexual** al llarg de la seva vida, així com el **54% de les dones amb estudis universitaris**.

L' **11,5%** de les dones entre 18 i 24 anys han patit **violència sexual** fora de la parella, la taxa més alta entre les franges d'edat.

L'11% dels homes estudiants universitaris considera que obligar algú a mantenir relacions sexuals no és violència.

Font: Macroenquesta de Violència contra la Dona 2019 (Ministerio de Igualdad, 2020)

Font: Estudi "Joventut, violència sexual i consum d'alcohol i altres drogues en el context d'oci (Universitat de Girona, 2018).

Les violències masclistes

La violència sexual a la universitat

Quines situacions d'assetjament, discriminació o violència masclista ens hem trobat en el desenvolupament de la nostra tasca a la universitat?



Protocol per prevenir i actuar contra l'assetjament sexual, l'assetjament per raó de sexe, orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere, i la violència masclista (2022)

El protocol de la UAB

Aprovat per primer cop el 2016. El 2018 es va afegir la LGBTI-fòbia, i el 2022 es va modificar per a afegir millores en el procediment.

- Llei Orgànica 2/2023, de 22 de març, del Sistema Universitari (**obligació de tenir un Protocol**)
- Llei 17/2020, del 22 de desembre, de modificació de la de la Llei 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista (**definicions**)
- Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual
- Ley 4/2023, de 28 de febrero, para la igualdad real y efectiva de las personas trans y para la garantía de los derechos de las personas LGTBI.
- Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia.
- Llei 3/2022, de 24 de febrer, de convivència universitària (**assetjament és falta molt greu**)

El protocol de la UAB

Eixos:

- PREVENCIÓ (el Protocol s'activa molt abans de que s'iniciï un procediment)
- REPARACIÓ

Principis rectors del Protocol

- Protecció de la dignitat de les persones implicades
- Confidencialitat (*no anonimats!*)
- Diligència deguda i celeritat
- Protecció davant de possibles represàlies
- Non bis in idem



Drets de la
víctima

Drets de la
persona
denunciada

El protocol de la UAB

ÀMBIT D'ACTUACIÓ

MATERIAL

1. Assetjament sexual
2. Assetjament per raó de sexe
3. Assetjament per raó d'identitat de gènere
4. Assetjament per raó d'expressió de gènere
5. Violència masclista

TERRITORIAL

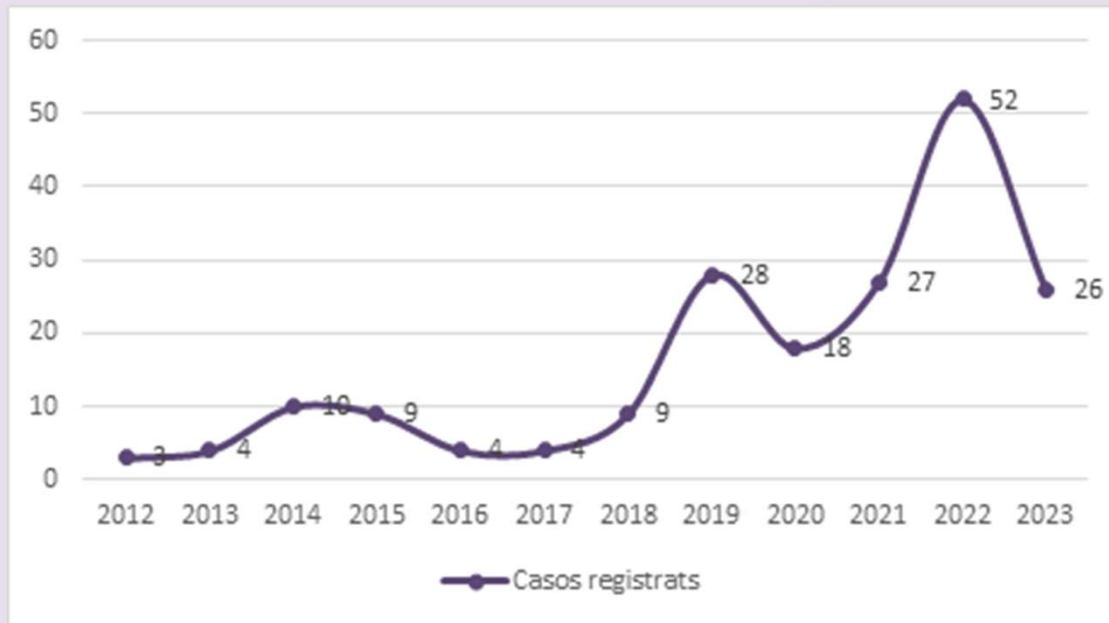
1. Dins de les instal·lacions de la UAB
2. Fora de les instal·lacions de la UAB però en el marc d'una activitat organitzada per la UAB
3. Si la conducta està vinculada a la relació laboral o acadèmica

SUBJECTIU

1. Alumnat de la UAB
2. Tot el personal que tingui vinculació laboral o estatutària amb la UAB
3. Personal d'empreses externes contractades per la UAB*
4. Persones externes usuàries de serveis de la UAB*

El protocol de la UAB

Algunes dades de les atencions realitzades



Nº TOTAL D'ATENCIIONS
(2012-2023)

194

Nº TOTAL
D'ATENCIIONS
(2023)

27

El protocol de la UAB

Activació del procediment:



2023 - 7 expedients

Quatre expedients fan referència a denúncies cap a alumnes homes, mentre que els altres tres fan referència a denúncies cap a professors homes.



4 DENÚNCIES CAP A ALUMNAT

1. Expedient disciplinari
2. Expedient informatiu
3. En 2 casos: mesures correctores acadèmiques, de formació i acompanyament



3 DENÚNCIES CAP A PROFESSORAT

1. En 2 casos: expedients disciplinaris, però no s'han pogut aplicar perquè **els professors ja no formen part del personal de la UAB.**
2. No s'ha pogut iniciar el procediment informatiu pel mateix motiu

Recursos

UAB Universitat
Autònoma
de Barcelona

Servei
d'Igualtat i Diversitat

Recursos dins la UAB

Servei d'Igualtat i Diversitat

Primera acollida, informació i assessorament.

<https://www.uab.cat/ca/igualtat-diversitat>

Pl. Cívica, Edifici L'Àgora || DII-Dv, 9:30 a 16:00h.

Servei.igualtat.diversitat@uab.cat || Tel. 93 581 43 80

(per casos d'assetjament **atenció.igualtat.diversitat@uab.cat**)

Acollida psicològica

Acollida psicològica a tota la comunitat UAB i familiars en situació de violències sexuals o de gènere, i malestars de gènere.

Facultat de Psicologia de la UAB || Tel. **94 581 29 01**

Visites concertades, **dimecres de 10 a 15:00h.**

Podeu demanar hora al telèfon o al correu **psicologia.perspectiva.genere@uab.cat**

Recursos dins la UAB

Espai de Treball de la Masculinitat

Informació, formació i acompanyament individual per a homes de la comunitat UAB que vulguin repensar la seva manera de relacionar-se de forma no sexista. Aquest servei s'ofereix a través de l'associació Conexus.

[Formulari de contacte](#)

els

HOMES

que volem ser

Espai de treball de la masculinitat de la UAB

La UAB ofereix, a través de l'associació Conexus, un servei d'acompanyament adreçat a homes que vulguin repensar la seva manera de relacionar-se des d'una perspectiva no sexista.

► <http://www.uab.cat/observatori-igualtat>
@atencio.observatori.igualtat@uab.cat

Consulta les diferents opcions

UAB Universitat Autònoma de Barcelona Observatori per a la Igualtat UAB conexus Pacte d'Estadament Financiat pel Pacte d'Estadament contra la Violència Masculina

Recursos dins la UAB

Protocols

[Protocol per prevenir i actuar contra l'assetjament sexual, l'assetjament per raó de sexe, orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere, i la violència masclista \(2022\)](#)

[Protocol del canvi de nom legal al nom sentit adreçat a les persones transexuals, transgènere, i intersexuals de la comunitat UAB \(2017\)](#)

Recursos dins la UAB

Drets i ajuts per a víctimes de violència

Guia de drets de les persones víctimes de violència a la UAB



Recursos dins la UAB

- **Mossos d'Esquadra – Cerdanyola del Vallès (Unitat atenció a la víctima, especialitzada)** Av. Parc Tecnològic, 12 | 93 592 47 00
- **Tot tipus d'emergències 112**
- **Unitats especialitzada d'agressions sexuals**
 - Hospital Clínic (Barcelona) 24h. 932 275 400
 - Hospital Taulí (Sabadell) 24h. 937 23 10 10
- **Telèfon Violència de gènere – 016**
- **Centre LGTBI Barcelona**
C/Comte Borrell, 22 Barcelona | 93 880 51 11 | info@centrelgtbibcn.org
- **Observatori contra l'Homofòbia**
C/ Compte Borrell, 22. Barcelona | 93 217 26 69 | coordinacio@och.org



